

«ДАЛАЛЫҚ ЭТНОГРАФИЯ» ПӘНІ БОЙЫНША СЕМИНАР ТАПСЫРМАЛАРЫ

Семинар-1. Этнографиялық зерттеулер жүргізуге байланысты деректер, тарихнамасы, далалық зерттеудің өзектілігі

Мақсаты: этнографиялық зерттеудің дереккөздерін, тарихнамасын және қазіргі қоғамдағы өзектілігін айқындау.

Өткізу түрі: инфографика + мини-подкаст (3 мин).

Әдістемелік нұсқау: студент этнографиялық деректердің негізгі түрлерін кесте түрінде инфографикамен көрсетіп, қысқаша аудио-подкаст жазады.

Қосымша сұрақтар:

- Далалық этнографияның негізгі дереккөздері қандай?
- Қазақстандағы этнография тарихнамасының кезеңдері.
- Қазіргі қоғамдағы далалық зерттеудің маңызы.

Ұсынылатын әдебиеттер

Мейрманова Г.А. *Этнологиялық зерттеу әдістері*. Алматы, 2016.

Громов М. *Методика полевых исследований*. М., 1966.

Atkinson, P. *Crafting Ethnography*. Routledge, 2022.

Fetterman, D.M. *Ethnography Step-by-Step*. 4th Ed. Sage, 2019.

Семинар-2. Әлемдік этнография ғылымының пайда болуы ерекшеліктері және қалыптасу тарихы

Мақсаты: әлемдік этнографияның бастауын, негізгі мектептерін анықтау.

Өткізу түрі: бейнеролик (2–3 мин) + креативті постер.

Әдістемелік нұсқау: студент функционализм, эволюционизм, структурализм сияқты мектептерді салыстырып, бейнеролик түсіріп, постер дайындайды.

Қосымша сұрақтар:

- Этнография ғылымының пайда болуына әсер еткен факторлар.

- Әлемдік этнографиядағы ірі мектептер.
- Қазақстан этнографиясына олардың ықпалы.

Ұсынылатын әдебиеттер

Основы этнологии / отв. ред. В.В. Пименов. М., 2007.

Раздел I. М., 1998.

Madden, R. *Being Ethnographic: A Guide to the Theory and Practice of Ethnography*. 3rd Ed. Sage, 2023.

Tavadov, G.T. *Этнология. Современный словарь-справочник*. М., 2016.

Семинар-3. «Әлеуметтік желі этнографиясы: жастар мәдениетін бақылау»

Мақсаты: әлеуметтік желілерде жастардың өзін-өзі танытуын зерттеу.

Өткізу түрі: Instagram сторис-репортаж + бақылау күнделігі.

Әдістемелік нұсқау: студент жастардың әлеуметтік желідегі өзіндік бейнесін бақылап, сторис түрінде визуалды репортаж жасап, бақылау күнделігін жазады.

Қосымша сұрақтар:

- Әлеуметтік желідегі «символдық әрекеттердің» мәні.
- Жастар мәдениетінде TikTok пен Instagram-ның рөлі.
- «Digital fieldwork» әдісінің ерекшелігі.

Ұсынылатын әдебиеттер

Хамерсли М., Аткинсон П. *Этнография: зерттеу принциптері*. Нұр-Сұлтан, 2020.

Козьмин В.А. *Полевая этнография*. СПб., 2011.

Przybylski, L. *Hybrid Ethnography: Online, Offline, and In Between*. Sage, 2020.

Schafer, T., & Borer, M.I. *Researching City Life: An Urban Field Methods Text Reader*. Routledge, 2022.

Семинар-4. Қазіргі қазақ жастары үшін діни рәсімдердің мағынасы

Мақсаты: жастардың діни мерекелерді қабылдауын талдау.

Өткізу түрі: фокус-топ + постер-карта.

Әдістемелік нұсқау: студент жастардың Наурыз, Құрбан айт, Рамазан мерекелерін қабылдау ерекшеліктерін талдап, карта-постерге түсіреді.

Қосымша сұрақтар:

- Жастардың діни рәсімдерге көзқарасы.
- Қала мен ауылдағы айырмашылық.
- Жаңа діни тәжірибелердің пайда болуы.

Ұсынылатын әдебиеттер

Садохин А.П., Грушевицкая Т.Г. *Этнология*. М., 2015.

Мейрманова Г.А. *Этнологиялық зерттеу әдістері*. Алматы, 2016.

Fetterman, D.M. *Ethnography Step-by-Step*. Sage, 2019.

Atkinson, P. *Crafting Ethnography*. Routledge, 2022.

Семинар-5. Киім және стиль этнографиясы (Streetwear мен ұлттық нақыш)

Мақсаты: жастардың сән арқылы өзін-өзі таныту тәсілдерін талдау.

Өткізу түрі: фотоэтнография (суреттер жинағы) + презентация.

Әдістемелік нұсқау: студент университеттегі жастардың киімін фотоға түсіріп, streetwear мен ұлттық нақыштың үйлесімін талдайды.

Қосымша сұрақтар:

- Жастардың стиль таңдауындағы символдық мәндер.
- Жаһандану сәнге қалай ықпал етті?
- Қазақ дәстүрлі нақышының трансформациясы.

Ұсынылатын әдебиеттер

С.П. Жлоба, И.С. Чернякевич. *Полевая этнография*. Брест, 2007.

Tavadov G.T. *Этнология. Современный словарь-справочник*. М., 2016.

Madden, R. *Being Ethnographic*. Sage, 2023.

Przybylski, L. *Hybrid Ethnography*. Sage, 2020.

Семинар-6. Жастар мәдениеті және цифрлық кеңістік

Мақсаты: жастардың цифрлық кеңістіктегі өзіндік бейнесін зерттеу.

Өткізу түрі: подкаст + инфографика.

Әдістемелік нұсқау: студент TikTok, Instagram, Telegram платформаларындағы өзін-өзі таныту әдістерін талдап, қысқа подкаст жасайды.

Қосымша сұрақтар:

- Цифрлық этнографияның негізгі әдістері.
- Жастар мәдениетіндегі «виртуалды ритуалдар».
- Digital identity ұғымы.

Ұсынылатын әдебиеттер

Хамерсли М., Аткинсон П. *Этнография: зерттеу принциптері*. Нұр-Сұлтан, 2020.

Козьмин В.А. *Полевая этнография*. СПб., 2011.

Schafer, T., & Borer, M.I. *Researching City Life*. Routledge, 2022.

Atkinson, P. *Crafting Ethnography*. Routledge, 2022.

Семинар-7. Қазақстанға келген қандастардың немесе еңбек мигранттарының бейімделу тәжірибесі

Мақсаты: мигранттардың бейімделу ерекшеліктерін зерттеу.

Өткізу түрі: мини-документалды фильм (3–5 мин) + талдау.

Әдістемелік нұсқау: студент шағын сұхбат алып, бейнематериал жасап, бейімделу тәжірибесін сипаттайды.

Қосымша сұрақтар:

- Мигранттар бейімделуінде ең басты қиындық қандай?
- Жұмыс пен әлеуметтік ортадағы трансформация.
- Бейімделудің этнографиялық әдістермен зерттелуі.

Семинар-8. Қолөнер бұйымдарына байланысты бағдарлама дайындау (онлайн)

Мақсаты: дәстүрлі қолөнерді этнографиялық тұрғыдан зерттеу.

Өткізу түрі: TikTok reels + блог жазу.

Әдістемелік нұсқау: студент қолөнер бұйымдары туралы қысқа видео түсіріп, әлеуметтік желіде жариялайды және шағын блог жазады.

Қосымша сұрақтар:

Қазақ қолөнерінің әлеуметтік-мәдени мәні.

Қазіргі жастардың қолөнерге қызығушылығы.

Қолөнерді цифрлық ортада дәріптеу.

Ұсынылатын әдебиеттер

Садохин А.П., Грушевицкая Т.Г. *Этнология*. М., 2015.

Основы этнологии / отв. ред. В.В. Пименов. М., 2007.

Fetterman, D.M. *Ethnography Step-by-Step*. Sage, 2019.

Madden, R. *Being Ethnographic*. Sage, 2023.

Семинар-9. Нақты және виртуалды құжаттар мен артефактілер

Мақсаты: нақты және виртуалды артефактілерді этнографиялық салыстыру.

Өткізу түрі: виртуалды тур + бейнебаян.

Әдістемелік нұсқау: студент Google Arts & Culture платформасынан виртуалды артефакті таңдап, нақты экспонатпен салыстырады.

Қосымша сұрақтар:

- Нақты және виртуалды артефактілердің айырмашылығы.
- Цифрлық артефакт этнографияға қалай енді?
- Артефактілерді сақтау мен қолжетімділік мәселесі.

Ұсынылатын әдебиеттер

Тавадов Г.Т. *Этнология. Современный словарь-справочник*. М., 2016.

Громов М. *Методика полевых исследований*. М., 1966.

Atkinson, P. *Crafting Ethnography*. Routledge, 2022.

Madden, R. *Being Ethnographic*. Sage, 2023.

Семинар-10. Ақпарат берушілерден алынған этнографиялық деректерді жазу және жүйелеу

Мақсаты: далалық деректерді жазу мен жүйелеуді меңгеру.

Өткізу түрі: практикалық жаттығу (сұхбат + кодтау) + деректер кестесі.

Әдістемелік нұсқау: студент қысқа сұхбат жазып алып, деректерді кестеге енгізіп, кодтау әдісімен жүйелейді.

Қосымша сұрақтар:

- Далалық күнделіктің маңызы.
- Жазу және жүйелеудің әдіснамасы.
- Этикалық талаптар.

Ұсынылатын әдебиеттер

Козьмин В.А. *Полевая этнография*. СПб., 2011.

Хамерсли М., Аткинсон П. *Этнография: зерттеу принциптері*. Нұр-Сұлтан, 2020.

Fetterman, D.M. *Ethnography Step-by-Step*. Sage, 2019.

Przybylski, L. *Hybrid Ethnography*. Sage, 2020.

Семинар-11. Бақылау мен сұхбатты цифрлік жолмен жазу және сақтау ерекшеліктері

Мақсаты: цифрлық құралдарды этнографиялық әдісте қолдану.

Өткізу түрі: практикалық жұмыс (диктофон, видео) + подкаст.

Әдістемелік нұсқау: студент сұхбатты жазып алып, оны өңдеп, қысқа подкаст немесе бейнеролик жасайды.

Қосымша сұрақтар:

- Цифрлық әдістердің артықшылықтары.
- Қауіпсіздік пен этика.
- Цифрлық этнографиядағы жаңа трендтер.

Ұсынылатын әдебиеттер

С.П. Жлоба, И.С. Чернякевич. *Полевая этнография*. Брест, 2007.

Мейрманова Г.А. *Этнологиялық зерттеу әдістері*. Алматы, 2016.

Schafer, T., & Borer, M.I. *Researching City Life*. Routledge, 2022.

Madden, R. *Being Ethnographic*. Sage, 2023.

Семинар-12. Этнографиялық мәтін. Этика мәселесінің қойылуы

Мақсаты: этнографиялық мәтіндердегі этиканың мәнін талдау.

Өткізу түрі: эссе + постер.

Әдістемелік нұсқау: студент белгілі этнографиялық мәтіннен мысал алып, этикалық мәселелерді талдап, қорытындысын постерге шығарады.

Қосымша сұрақтар:

- Этнографиялық мәтіннің этикалық өлшемдері.
- Ақпарат берушіні бейнелеу мәселесі.
- Қазақстандағы этикалық нормалар.

Ұсынылатын әдебиеттер

Основы этнологии / отв. ред. В.В. Пименов. М., 2007.

Садохин А.П., Грушевицкая Т.Г. *Этнология*. М., 2015.

Atkinson, P. *Crafting Ethnography*. Routledge, 2022.

Fetterman, D.M. *Ethnography Step-by-Step*. Sage, 2019.

Семинар-13. Этнографиялық халық білімі жайлы бағдарлама жасау

Мақсаты: халық біліміне байланысты бағдарлама жобасын әзірлеу.

Өткізу түрі: презентация + интерактивті жоба (Padlet, Canva).

Әдістемелік нұсқау: студент этносты таңдап, дәстүр трансформациясын сипаттап, интерактивті онлайн жоба дайындайды.

Қосымша сұрақтар:

- Халық білімі ұғымы.
- Қазіргі дәстүрдің трансформациясы.
- Этнографиядағы білім рөлі.

Ұсынылатын әдебиеттер

Козьмин В.А. *Полевая этнография*. СПб., 2011.

Хамерсли М., Аткинсон П. *Этнография: зерттеу принциптері*. Нұр-Сұлтан, 2020.

Fetterman, D.M. *Ethnography Step-by-Step*. Sage, 2019.

Przybylski, L. *Hybrid Ethnography*. Sage, 2020.

Семинар-14. Халықтың дәстүрлі білімі тақырыбында бағдарлама жасау

Мақсаты: дәстүрлі білімді этнографиялық бағдарлама түрінде ұсыну.

Өткізу түрі: постер + шағын бейнеролик.

Әдістемелік нұсқау: студент этносты таңдап, дәстүрлі білімін постерге бейнелеп, шағын бейнеролик түсіреді.

Қосымша сұрақтар:

- Дәстүрлі білім жүйесі қандай?
- Оның бүгінгі қоғамдағы орны.
- Білім мен дәстүрдің сабақтастығы.

Ұсынылатын әдебиеттер

Козьмин В.А. *Полевая этнография*. СПб., 2011.

С.П. Жлоба, И.С. Чернякевич. *Полевая этнография*. Брест, 2007.

Atkinson, P. *Crafting Ethnography*. Routledge, 2022.

Przybylski, L. *Hybrid Ethnography*. Sage, 2020.

Семинар-15. Қолөнер бұйымдарына байланысты бағдарлама дайындау (онлайн)

Мақсаты: қолөнерді этнографиялық зерттеу объектісі ретінде насихаттау.

Өткізу түрі: TikTok reels + подкаст.

Әдістемелік нұсқау: студент дәстүрлі қолөнерді зерттеп, TikTok reels түрінде қысқа бейнеролик жасайды және шағын подкаст дайындайды.

Қосымша сұрақтар:

- Қолөнердің символдық мәні.
- Жастар арасында қолөнерді танымал ету.
- Қолөнердің этнографиядағы рөлі.

Ұсынылатын әдебиеттер

Раздел I. М., 1998.

Громов М. Методика полевых исследований. М., 1966.

Schafer, T., & Borer, M.I. Researching City Life. Routledge, 2022.

Fetterman, D.M. Ethnography Step-by-Step. Sage, 2019.